

СТОПАНСКА КОНЮНКТУРА

БИЗНЕС АНКЕТИ НА НСИ^{1,2}, МАЙ 2009 ГОДИНА

След сериозния спад на **общия показател на бизнес климата**³ от октомври 2008 г. и достигането на най-ниското равнище (9.7%) през февруари т.г., през последните три месеца (включително май) показателят като че ли се отдръпва от най-ниската си точка, колебаейки се около 12.5 - 12.6% (графика 1).

Промишленост. През май 2009 г. съставният показател “бизнес климат в промишлеността” се променя незначително спрямо предходния месец - с плюс 0.4 пункта (графика 2). По мнение на мениджърите настоящото бизнес състояние на предприятията от отрасъла се е подобрило, същевременно обаче очакванията за следващите шест месеца са по-неблагоприятни спрямо април. Продължава свиването на производствената активност и на поръчките за местния пазар и за износ (графика 3), като очакванията за дейността през следващите три месеца са колебаещи се - по-добри или по-лоши, но не така песимистични, както през декември 2008 г., когато балансът на мненията отбелязва най-ниската си стойност (графика 4).

Несигурната икономическа среда и недостатъчното търсене продължават да са основни фактори, ограничаващи дейността в отрасъла (графика 5).

Относно продажните цени в промишлеността няма инфлационни очаквания за следващите три месеца.

Строителство. През последния месец стопанската конюнктура в строителството остава непроменена. Въпреки че съставният показател “бизнес климат” в строителството се покачва с 2.4 пункта спрямо април, достигайки 11.2% поради леко повишения оптимизъм в очакванията на мениджърите за бизнес състоянието на предприятията през следващите шест месеца, равнището му е на средната стойност за последните пет месеца (графика 6). Настоящата строителна активност се оценява като намалена, а осигуреността на производството с поръчки - като недостатъчна (графика 7). В една четвърт от отрасъла се очаква намаление на работната ръка, докато само 5.4% от предприемачите възнамеряват да увеличат персонала. Същевременно последната анкета отчита намаление на броя на клиентите със закъснения в плащанията и по-благоприятни очаквания за следващите три месеца относно строителната активност (графика 8).

С най-голяма тежест сред причините, затрудняващи дейността в отрасъла, продължават да бъдат несигурната икономическа среда и недостатъчната финансова обезпеченост (графика 9).

По отношение на продажните цени в строителството продължава да има очаквания за тяхното намаление през следващите три месеца.

Търговия на дребно. Бизнес анкетите на НСИ отчитат колебания в поведението на съставния показател “бизнес климат” и в търговията на дребно. През май той отново пада (с 5.2 пункта) след двумесечно задържане около 19.5% (графика 10). Понижението се дължи на по-умерените оценки на мениджърите за настоящото бизнес състояние на предприятията и на намаления оптимизъм в очакванията за следващите шест месеца. По тяхно мнение обемът на продажбите през последните три месеца се свива, като и прогнозите им за следващите три месеца са той да продължава да пада (графика 11). По-неблагоприятни в сравнение с април са и очакванията за поръчките към доставчиците (графика 12).

През май се засилва негативното въздействие на факторите “несигурна икономическа среда” и “финансови проблеми”, като същевременно недостатъчното

търсене и конкуренцията в бранша продължават да са сериозни проблеми в дейността на предприятията (графика 13).

По отношение на цените в търговията на дребно очакванията са за запазване на тяхното равнище през следващите три месеца (графика 14).

Услуги⁴. През май в сектора на услугите се регистрира слабо понижение на стойността на съставния показател на бизнес климата (с 0.6 пункта), което се дължи на по-умерените в сравнение с април очаквания за бизнес състоянието на предприятията през следващите шест месеца (графика 15). За последните три месеца се отчита намаление на търсенето на услуги в сектора, но прогнозите за следващите три са то да се повиши (графика 16). Според мненията на предприемачите в отрасъла има съкращаване на заетите през последните три месеца, като преобладаващите предвиждания за следващите три месеца са за запазване на настоящия персонал, но в 16.2% от отрасъла все пак се очаква намаление.

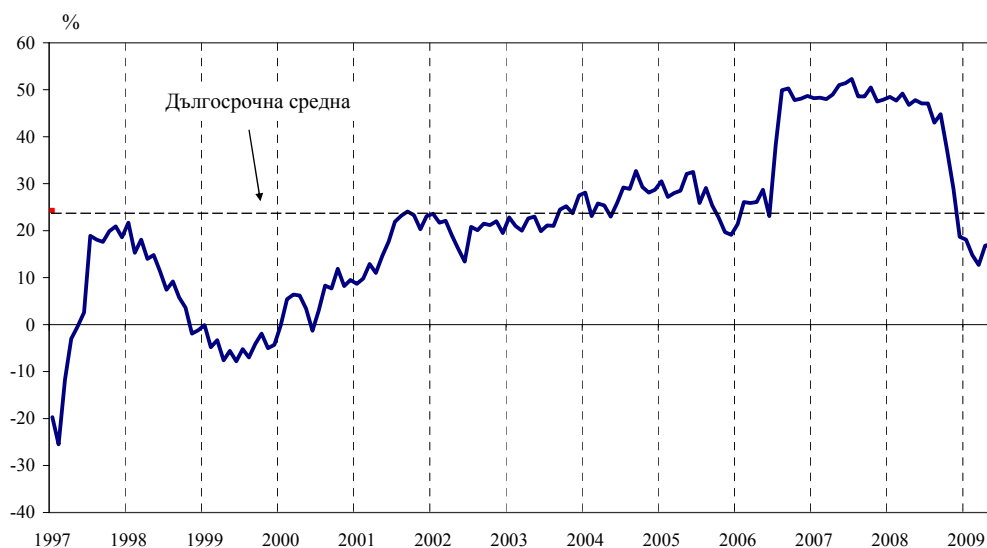
Основни проблеми, затрудняващи дейността на предприятията, продължават да бъдат несигурната икономическа среда, конкуренцията в бранша и слабостите в икономическото законодателство, като през май отрицателното въздействие на последните два фактора, както и на финансовите проблеми, е по-силно в сравнение с април (графика 17).

Относно продажните цени два пъти повече са мениджърите, които предвиждат намаление на цените (22.8%), от тези които считат, че те ще се увеличат (11.2%) през следващите три месеца (графика 18).

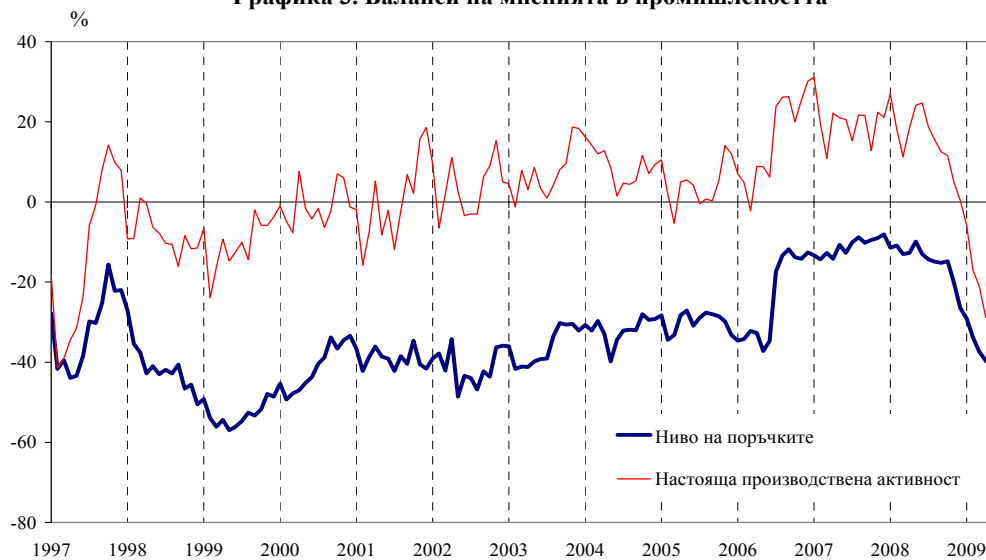
Графика 1. Бизнес климат - общо

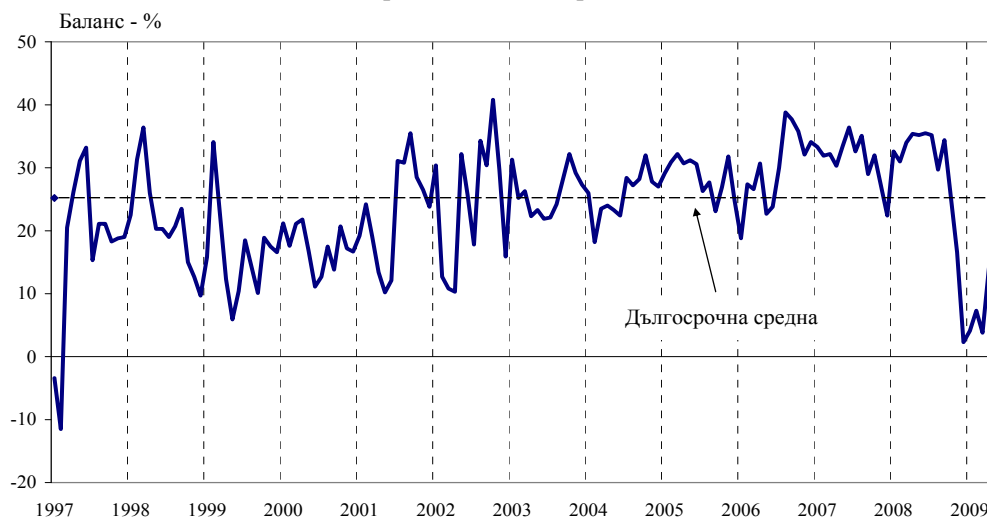
Графика 2. Бизнес климат в промишлеността

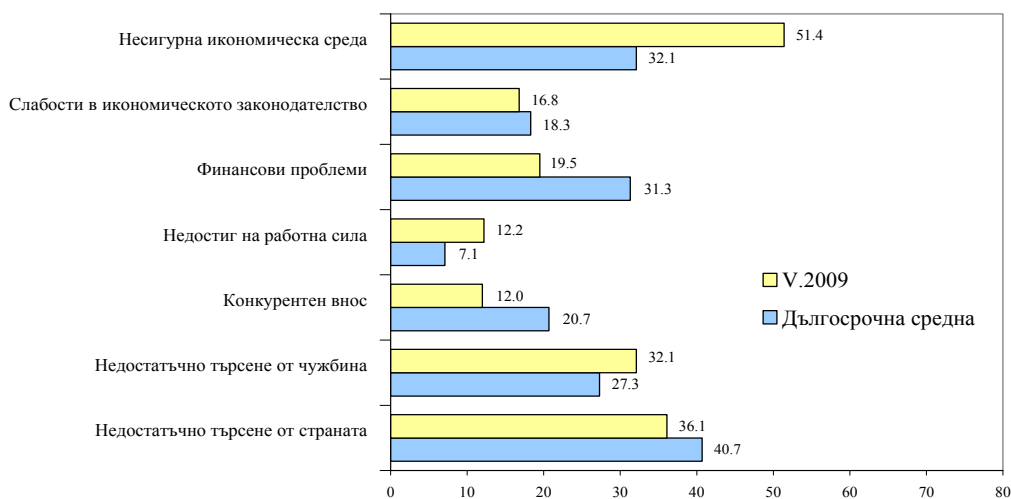
Графика 3. Баланси на мненията в промишлеността

Графика 4. Очаквана производствена активност в промишлеността през следващите три месеца

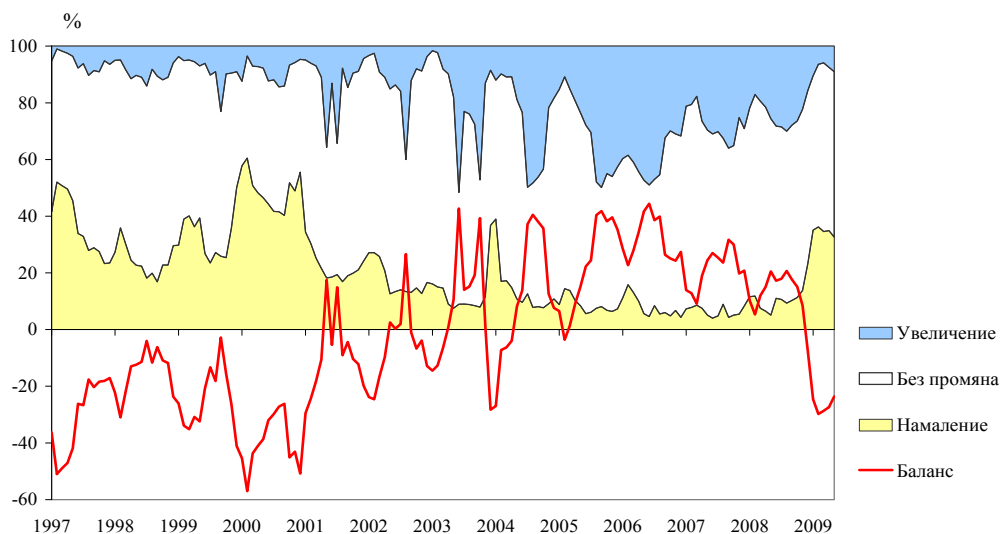
Графика 5. Затруднения в производствената дейност в промишлеността (Относителен дял от предприятията - %)

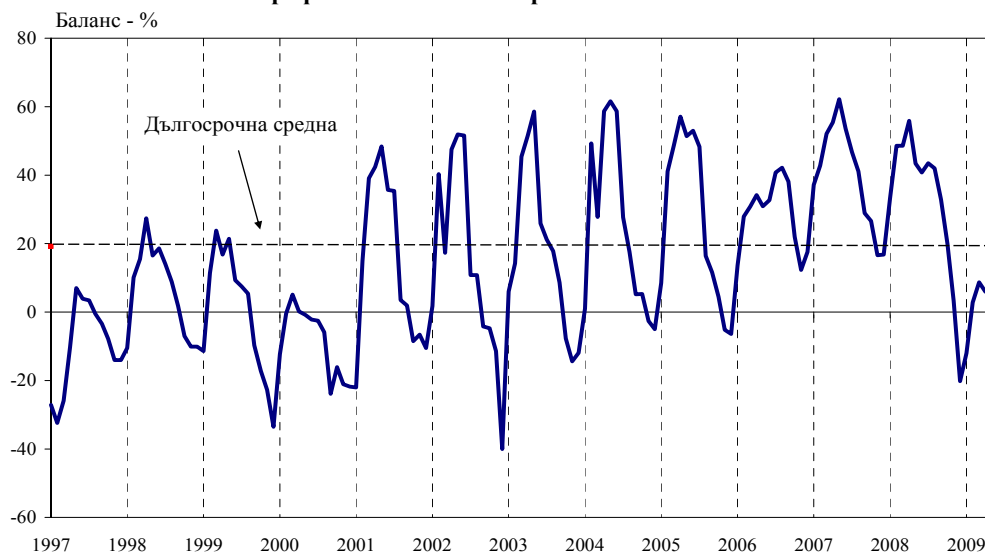
Графика 6. Бизнес климат в строителството

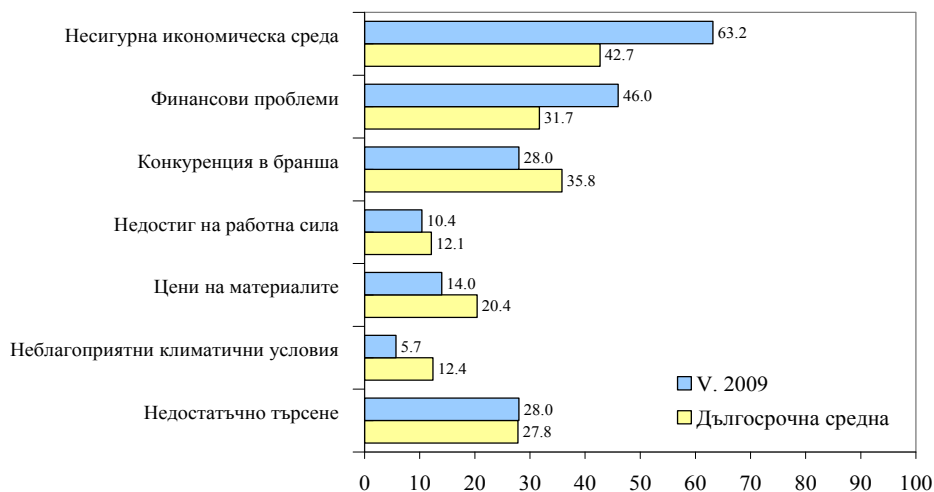
Графика 7. Настояща строителна активност

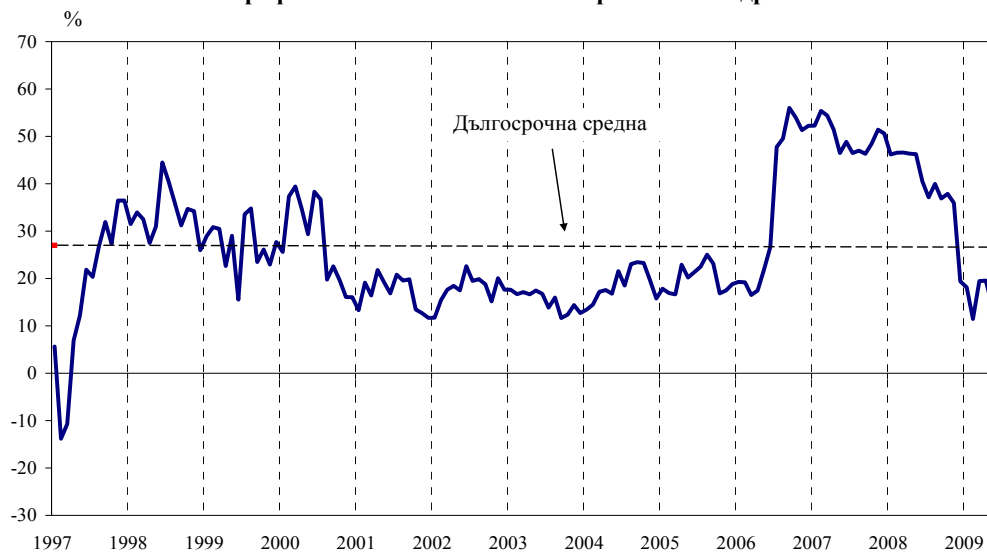
Графика 8. Очаквана строителна активност

**Графика 9. Затруднения в строителната дейност
(Относителен дял от предприятията - %)**

Графика 10. Бизнес климат в търговията на дребно

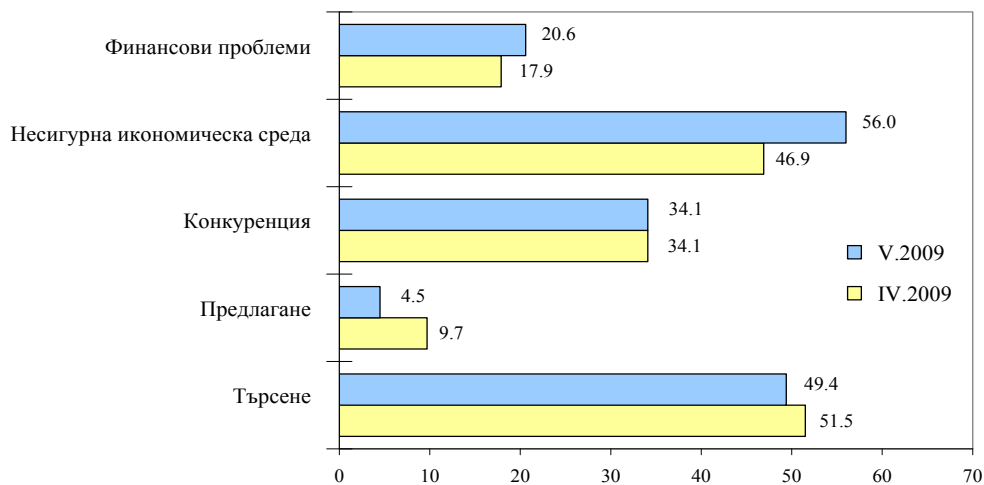
Графика 11. Очаквания за продажбите в търговията на дребно през следващите три месеца

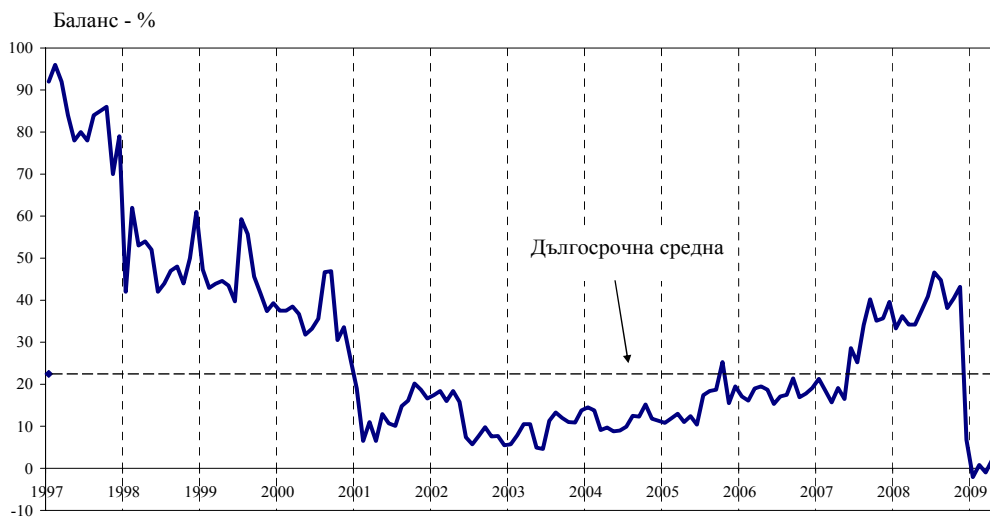
Графика 12. Очаквания за поръчките към доставчиците в търговията на дребно през следващите три месеца

Графика 13. Фактори, ограничавщи подобряването на бизнес ситуацията в търговията на дребно - % от предприятията

Графика 14. Очаквания за продажните цени в търговията на дребно през следващите три месеца

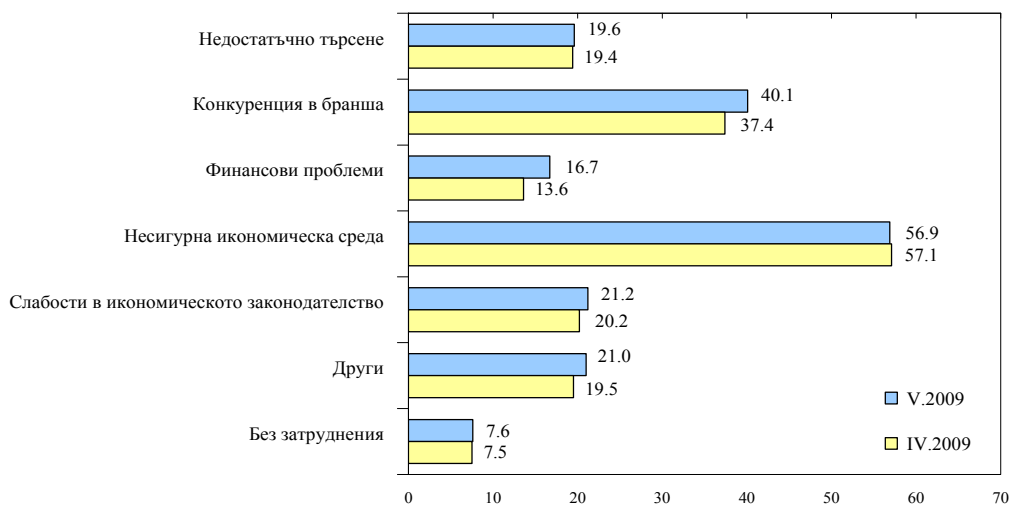
Графика 15. Бизнес климат в сектора на услугите

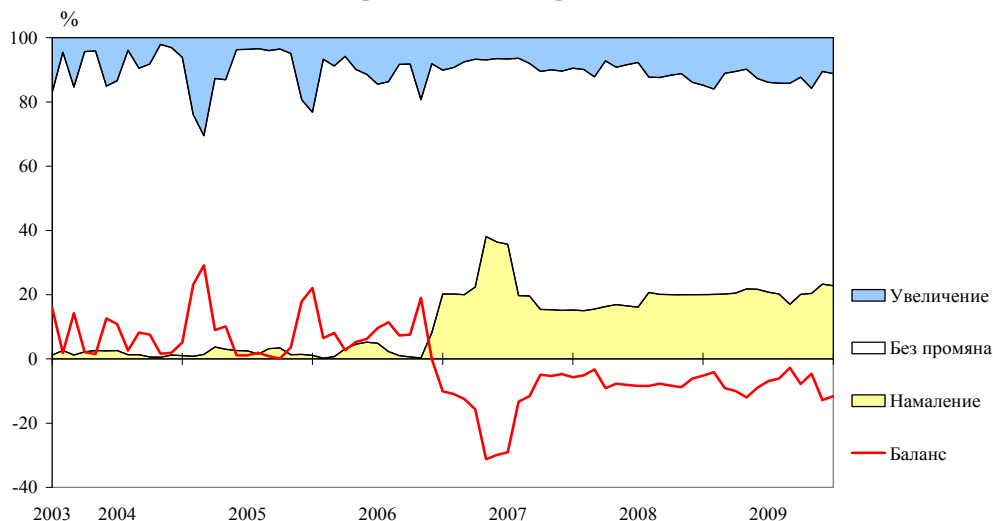
Графика 16. Очаквания за търсенето на услуги през следващите три месеца

Графика 17. Фактори, затрудняващи дейността в сектора на услугите (Относителен дял от предприятията - %)

Графика 18. Очаквания за цените в сектора на услугите през следващите три месеца

-
- ¹ От май 2002 г. всички бизнес наблюдения се финансират съвместно от НСИ и Европейската комисия съгласно подписани споразумения между двете институции. НСИ се ангажира да провежда наблюденията съгласно хармонизираната програма на Европейския съюз. Всяко съобщение или публикация на НСИ е с автор НСИ и Комисията не носи отговорност за ползата, която може да бъде извлечена от информацията, съдържаща се в тях.
- ² Отговорите на въпросите от анкетите са представени в тристепенна категорийна скала от типа: “увеличение”, “без промяна”, “намаление” или “над нормално”, “нормално”, “под нормално”. Балансите на оценките се изчисляват като разлика на относителните дялове по екстремните варианти на отговор. **Показателят ”бизнес климат”** е средна геометрична на балансите на оценките за настоящата и за очакваната бизнес ситуация в предприятията през следващите шест месеца.
- ³ Общият показател на бизнес климата е претеглена средна аритметична на четири отраслови показателя на бизнес климата - в промишлеността, строителството, търговията на дребно и сектора на услугите, като последният показател е включен в общия динамичен ред от май 2002 година.
- ⁴ Без търговия.